

“Dvije glave su pametnije od jedne”

Promovisanje smanjenja prekomjernog
trošenja resursa i čistije proizvodnje
putem poslovnih klubova

Smanjenje prekomjernog trošenja resursa

- Nalazi se na vrhu hijerarhijske ljestvice menadžmenta
- Smanjuje potrošnju sirovina, energije, ukupne količine emisija, kao i proizvedenog otpada, svake proizvodne jedinice
- Može biti dobitno rješenje za jedne i druge, poslovne subjekte i zajednicu, budući da smanjuje cijenu proizvodnje i uticaj na okolinu

S obzirom na svu dobrobit,
zašto to ne čini svaka
kompanija?

"Dvije glave su pametnije od jedne"

3

Barijere za započinjanje programa smanjenja trošenja resursa

- **Nadmetanje prioriteta: da li predstavlja najbolji način utroška ograničenog vremena menadžmenta?**
- **Nedostatak znanja: koje bi inicijative bilo najbolje odabrati?**
- **Vremenska neodlučnost: da li treba sačekati novu legislativu ili bolja tržišta?**

"Dvije glave su pametnije od jedne"

4

- **Ekonomija: proračun troškova i koristi za određenu fabriku**
- **Eksterne barijere: postojeći ugovori, volja potrošača, ograničeno snabdijevanje**
- **Običaji i praksa: otpor prema promjenama menadžera i osoblja**
- **Arogancija: svako o sebi misli da odskače od prosjeka**

"Dvije glave su pametnije od jedne"

5

Pomoć stoji na raspolaganju

"Dvije glave su pametnije od jedne"

6

Privredna udruženja, državne agencije, priručnici na internetu mogu

- Pružati informacije
- Obučavati
- Objavljivati studije o uspješnim inicijativama sa primjerima kapitalnih i obrtnih troškova i uštedom prihoda

"Dvije glave su pametnije od jedne"

7

- **Određivati subvencije i nagrade**
- **Utvrđivati tekuća pitanja i rješenja**
- **Pružati informaciju o trenutnoj legislativi, politici i predviđenim promjenama**

"Dvije glave su pametnije od jedne"

8

Za veliki broj kompanija, to je SVE što im je potrebno

**Posjeduju tehničke i finansijske
resurse i menadžment da započnu i
održe svoj vlastiti program**

**Ostalima je potrebna određena
pomoć pri pronalaženju tehničkih
rješenja, a njihovom
menadžmentu u procesu
promjene**

Ostali mogu:

- zaposliti konsultante, što može biti dosta skupo
- zamoliti dobavljače opreme za savjet, međutim da li će oni biti nepristrasni?
- Podijeliti svoje probleme i tražiti rješenja sa drugim kompanijama formiranjem neke vrste Poslovnog kluba za RJEŠAVANJE određenih problema

Šta je Poslovni klub?

Bilo šta što želite da bude!

Kakva god bila njegova struktura, njegovi ČLANOVI moraju odlučiti o njegovoj finalnoj formi i veličini; ciljevima i rasporedu rada

MORA IMATI PRAKTIČAN CILJ

i može biti ograničenog trajanja

**Kada je odabran zadatak završen, ČLANOVI kluba MOGU
odlučiti da nastave rad i da postave nove ciljeve, što ne
mora biti obavezujuće**

"Dvije glave su pametnije od jedne"

13

NE predstavlja zamjenu za Udruženje ili Privrednu/Gospodarsku komoru

Ovo su dugoročne organizacije koje rade za
dobrobit članova širokog dijapazona

**(iako Klub može postojati U OKVIRU jedne od takvih
organizacija)**

"Dvije glave su pametnije od jedne"

14

Glavna dobrobit od oblika udruživanja u Poslovne klubove

"Dvije glave su pametnije od jedne"

15

Smanjenje troškova za informacije i pomoć

- Vjerovatnije je da će dobavljači tehnologije održati predavanja o rješavanju problema grupi preduzeća
- Moguća sponzorstva i pomoć međunarodnih donatora i centralnog vladinog aparata za kreiranje "primjera dobre prakse"

Stvaranje mreže

- Mreže formalne i neformalne podrške
- Učenje na greškama i uspjesima drugih
- Rješavanje problema – više angažovanih umova na traženju rješenja

"Dvije glave su pametnije od jedne"

16

Promoviše diskusiju sa kompanijom: a ne isključivo sa direktorom

**NIKO ne može znati više o mogućnostima za
poboljšanje učinka od ljudi već angažovanih na
tom mjestu**

"Dvije glave su pametnije od jedne"

17

Ali najvažnije je FOKUSIRANJE

**Angažovanje ka postizanju cilja u
vremenskom roku određenom za promjenu**

"Dvije glave su pametnije od jedne"

18

Šta predložimo za BiH?

- **Najuže tijelo svakog Kluba treba da čini od 5 kompanija koje će godinu dana SARADIVATI sa našim projektom na unošenju promjena u svoju fabriku ili ured**
- **Ciljeve će odrediti članovi, ali će svaka fabrika MORATI uključiti provjeru efikasnosti korištenja energije svojih kapaciteta i implementaciju akcionog plana za unošenje promjena**

Ciljevi bi takođe mogli obuhvatiti

- **Kompletnu okolinsku provjeru i ukupan bilans (mass balance) za fabriku i izradu pojedinih dokumenata koji će biti neophodni da bi se dao zahtjev za integrisanu dozvolu u budućnosti**
- **Provjeru upravljanja vodama i akcioni plan za trenutak promjene, kao što je povećanje cijene vode i/ili ukoliko se tretman otpadnih voda reguliše propisima**
- **Provjeru upotrebe sporednih proizvoda i otpadnih tokova**

Mogla bi postojati potreba za detaljnom obukom o specifičnim pitanjima kao što su

- **Uvođenje seta čistih tehnika (CIP) u prehrambenu industriju**
- **Proizvodnja energije iz otpadnih sistema**

Projekat će pružiti

- Minimalno pet radionica za svakog člana kluba, sa plaćenm putnim troškovima
- Materijale za obuku, radne listove i plan rada radi omogućavanja svakom članu da preduzme rad na postizanju dogovorenih ciljeva
- Otvorenu telefonsku liniju tokom trajanja projekta
- Posjete pilot postrojenjima lokalnih i međunarodnih eksperata koji će pomagati u postizanju ciljeva Kluba

Članovi Kluba će

- Dogovorno utvrditi plan rada sa projektom
- Uraditi poslove između radionica da bi postigli ciljeve
- Dati pristanak da njihova iskustva mogu biti prenesena drugima poput primjera dobre prakse na kraju projekta
- Kompletirati dokumentaciju o aktivnostima

Na svakom sastanku mi ćemo

- Uraditi privatnu sesiju sa ključnim članovima radi razmatranja i diskusije o teškoćama koje proizilaze iz programa rada
- Uraditi otvorenu sesiju, kojoj može prisustvovati bilo koja druga kompanija, radi uvođenja novih pitanja i plana rada za budući period.

Dakle, postoje dvije kategorije članova

- Ključni članovi koji prave program, odlučuju o sadržaju, dobijaju ekspertsku pomoć i koji ĆE RADITI na postizanju promjena
- Ostali članovi koji su dobrodošli da prisustvuju svim radionicama.

Informacija o radu poslovnih klubova

- Dva poslovna kluba su formirana u BiH
- 1) TUZLA
- 2) BIJELJINA

Ukoliko želite da se uključite u njihov rad kontaktirajte naš Projekat.